

SLOVO KNĚZE

Když se materiální svět chvěje

Materiální kultura, kterou my lidé budujeme, je vnějším projevem naší vnitřní kultury a našich hodnot.

Žijeme v době, kdy civilizační rozvoj dosáhl fascinující úrovně. Stačí se podívat kolem sebe na infrastrukturu, stavby a technologie, které nás obklopují. Je přirozené, že v nás tento technologicky dokonalejší, výkonnější a krásnější svět vyvolává příjemné pocity. Chceme mít věci ještě sofistikovanější, lepší, fungující ještě rychleji.

Někdy však může znít až otravně připomínka, že celý tento stroj ke svému chodu nezbytně potřebuje energii. Možná jsme si zvykli na to, že suroviny tu prostě jsou a vždycky byly. Jenže nebyly. Ani kolo tu nebylo vždycky. Až dnes, když se náš materiální svět začíná chvět kvůli nedostatku zdrojů nebo hrozbě světových konfliktů, si začínáme uvědomovat podstatnou věc: život a náš svět není jen o prosté výměně zboží. Ekonomika není neosobní automat na blahobyt, ale složitá spleť lidských vztahů a vzájemné důvěry.

Možná je ten rozvoj na jednotlivce příliš rychlý, ale otázka pro nás křesťany zní jinak: Kde v tom všem stojíme právě teď? Naším úkolem rozhodně není rozvoj hanit. Církev stála u zrodu školství, vzdělávání i péče o nemocné a vždy usilovala o poznání stvořeného světa. Zároveň ale církev nikdy nepovažovala tento svět za cíl sám o sobě. Horizontem našeho života je víra v Boha a naděje na věčnost. Proto nás nemusí šokovat, že se lidstvo opakovaně ocitá na rozcestí nebo i na scestí. Materiální kultura je totiž jen prostředkem, nikoliv cílem. Když se to zamění, nastává zmatek.

Člověk je psychofyzická jednota – je tělem, které má potřebu zhmotňovat své myšlenky, ale je také duchem. Všichni známe technologii vakuového balení, která vysaje vzduch, aby potraviny déle vydržely. Je to užitečné, ale tragédie nastává, pokud se totéž stane člověku. Pokud z něj „vysajeme“ ducha a uděláme z něj jen maso, v lepším případě jen mozek, který řídí naplňování tělesných potřeb.

Naším posláním dnes je ukázat, že člověk najde rovnováhu jen tehdy, když bude naslouchat duchu a duchem oživovat své tělo, své myšlenky i své jednání. Je třeba do života vrátit Ducha svatosti a krásu

lidské bytosti, která není deformovaná popíráním svého duchovního rozměru. Naším úkolem je znovu odhalovat Boží rozměr bytí a znovu odkrývat pravdy, které jsou vloženy do nás i do celého stvořeného světa.

Ján Halama SVD, farář

Pňov-Předhradí (a také Oldříš)

Z pohledu historika (a archiváře též) je zajímavým a také trochu záhadným místem naší farnosti její severozápadní kout – Pňov a Předhradí. Tyto dvě vsi tvoří od konce šedesátých let 20. stol. jednu „pomlčkovou“, přesněji „spojovníkovou“ obec. Ta historicky s Kolínkem příliš vazby nemá. Fakticky leží na Poděbradsku (ostatně do roku 2007 byla součástí nymburského okresu). Stejně tak z pohledu církevní správy. Předhradí bývalo samostatnou farností v královéhradecké diecézi, až při úpravě hranic diecézí v roce 1993 připadlo arcidiecézi pražské. Součástí kolínské farnosti je od počátku roku 2005. To ale dnes nechme stranou a podívejme se do hlubší historie.

Jak je již zřejmé z názvu – Předhradí muselo ležet před hradem. Tím byla Oldříš – raně až vrcholně středověké blatné hradiště (pro které snad již můžeme použít i termín hrad), založené nejspíše (pozdějším) knížetem Oldřichem na přelomu 10. a 11. století. S Oldřichem si nejčastěji pojíme Boženu, vesnickou dívku, která mu padla do oka v Peruci a z které učinil svoji ženu, přestože již ženatý byl. Ale tento přemyslovský kníže stál například se svatým Prokopem také u zrodu Sázavského kláštera. Jedna pověst s ním spojená se váže i k Oldříši. Ve veršované kronice tak řečeného Dalimila najdeme příběh o tom, jak byl Oldřich zajat polským knížetem Boleslavem Chrabrým a měl být popraven. Oldřich se modlil ke sv. Janu Křtiteli a ten ho zázračně v noci přenesl na jeho hradiště Oldříš. Mělo se tak stát pravděpodobně v letech 1003–1004. Oldřich zde poté z vděčnosti postavil kostel, zasvěcený tomuto světcovi. Hradiště leželo na severovýchodním okraji dnešní obce. Nemělo dlouhého trvání, nejspíše po roce 1140 již bylo opuštěné a pustlo. Kostelík zde mohl ještě po určitou dobu stát, ale také on chátral a časem zanikl. Zmíněný

„Dalimil“, který svoji kroniku psal na počátku 14. století, kapitolku o výše popsaném zázraku končí veršem „Kdož-ti jest v Oldříši býval / ten jest kostel sv. Jana, ale pustý, vídal“ (v jedné z posledních edic kroniky byl tento verš poeticky přebásněn: „Dnes však mše již neslyší / pustý kostel v Oldříši“). Kde přesně se nacházel, nevíme, ale na počátku 20. století došlo na východním okraji obce k nálezu torza úžasné románské skulptury žehnajícího Krista se svatým Petrem a Pavlem, která možná tvořila tympanon jeho portálu. Dnes je tento skvost – pocházející z nejstaršího kostelíka naší farnosti – umístěn v již léta „dočasně“ uzavřeném lapidáriu Národního muzea na pražském Výstavišti.

Vyobrazení Předhradí a Pňova na kresbě z poloviny 19. století (z farní kroniky).

Přesuňme se do sousedícího Pňova o více jak dvě století později. V písemných pramenech se ves poprvé připomíná v roce 1265. Tehdy ji koupily sestry Uta a Ludmila, dcery Vítka staršího z Klokot, ze známého rodu Vítkovců, jako nadání pro budoucí klášter cisterciáček, který zamýšlely založit. Je možné, že ho chtěly vystavět právě zde. Nevíme proč, ale nakonec si vybraly lokalitu jinou – Pohled na Havlíčkobrodsku. Místo Labe daly přednost Sázavě. Nechybělo moc a mohl se nedaleko Kolína nacházet výstavný středověký klášter.

Někdy kolem roku 1300 (či krátce poté) vyrostl v každé z vesnic vlastní gotický kostelík. V Pňově zasvěcený Narození Panny Marie, v Předhradí Nanebevzetí Panny Marie. Ani jeden již nestojí. Ten v Předhradí (stojící možná v místech či blízkosti původního oldříšského kostela) vzal za své v roce 1744, kdy byla ves vypálena pruským vojskem. Kostel v Pňově byl v 18. století barokně upravován a v roce 1770 byl dokonce vypracován projekt na jeho důkladnou pozdně barokní přestavbu, správa poděbradského komorního velkostatku se ale nakonec přiklonila k jinému řešení. Původní kostelík odepsala a rozhodla se pro novostavbu na jiném místě. V letech 1773–1778 tak vyrostl při silnici mezi oběma obcemi (ovšem v katastru Předhradí) nový, dodnes stojící reprezentativní kostel Nanebevzetí Panny Marie, podle návrhu známého architekta Františka Tomáše Jedličky.

Když už jsme nakousli záhady, zmiňme ještě pátý kostel. Ten se nacházel asi necelý kilometr východně od Předhradí (vedle současného zdymadla, dnes na pravém břehu Labe, které ovšem v historii často měnilo své koryto). O jeho existenci se vědělo, jeho nepatrné zbytky byly znatelné ještě na počátku 19. století. Z písemných pramenů dokonce víme, že byl zasvěcený sv. Janu Křtiteli. Nemohl to být onen původní kostelík z oldříšského hradiště? Na konci 19. století ho prozkoumal poděbradský lékárník a amatérský archeolog Jan Hellich a došel k jednoznačnému závěru, že se jedná o mladší stavbu, až z období pozdního středověku. Ale co by zde tehdy dělal kostel? Nevíme. Více otázek než odpovědí. Ovšem to je právě krásné.

Jaroslav Pejša

Faráři u sv. Bartoloměje v Kolíně

V minulé části našeho vyprávění jsme dospěli k okamžiku historické změny, kdy v roce 1622 po dvou stech letech skončilo působení nekatolíků na kolínském faře. Z pochopitelných důvodů v té době panoval velký nedostatek katolických kněží ovládajících český jazyk, a i to bylo jistě důvodem, že prvním kolínským katolickým děkanem po dvou staletích se stal Polák Jan Glodomastes. Katolíků bylo v té době v Kolíně jen velmi málo a působení nového děkana ve většinově nekatolické

farnosti nebylo jistě ani trochu jednoduché. Nezapomínejme, že v době jeho příchodu, v roce 1623, bylo alespoň teoreticky povoleno vyznávat i jinou než katolickou víru. Až v dubnu roku 1624 byl vydán císařský patent, kterým bylo v Čechách povoleno jedině katolické náboženství, a o pár dnů později pak vyšel další, zakazující královským městům přijímat nekatolické měšťany a také zakazující nekatolíkům ve městech vykonávat živnost. Ani to však samozřejmě neučinilo ze všech obyvatel lusknutím prstu věrné a zbožné katolíky. V dopise ze srpna 1624 si děkan Glodomastes stěžuje arcibiskupovi, že měšťané mu nedávají na obživu to, čím jsou povinni, nechodí do kostela ani na mši, ani na kázání a namísto toho se potajmu scházejí k evangelickým bohoslužbám. Vojáci, kteří v té době v Kolíně pobývali, byli většinou také nekatolíci a byli tedy zajedno s měšťany. Mikuláš Dačický z Heslova ve svých Pamětech zaznamenal, že když v březnu 1624 zemřel jeden soused utrakvistického vyznání, kolínský zámecký hejtman Jan Václav Gryzl z Gryzlova nechtěl umožnit jeho pohřeb na hřbitově u sv. Bartoloměje. Vojáci místní posádky, ač ve službách císaře, se mrtvého těla ujali a u kostela je přece pohřbili. Možná i to donutilo děkana Glodomasta, aby nebyl až tak radikální při prosazování katolického náboženství. V červenci roku 1624 bylo vydáno další z císařských nařízení, tentokrát zakazující nekatolíkům vstupovat do manželství. Z pozdějších zpráv vyplývá, že Jan Glodomastes nekatolické snoubence i přesto oddával a spokojil se jen se slibem, že ke katolické víře přestoupí později. Ve městě ale nový děkan nezůstal dlouho. V roce 1625 odešel do Prahy, kde působil na různých místech, až v roce 1635 byl jmenován farářem u sv. Vojtěcha Menšího, což byl dne již zaniklý kostel na Novém Městě pražském. V této funkci Jan Glodomastes dne 2.6.1640 i zemřel. Jeho náhrobní kámen byl po zrušení kostela sv. Vojtěcha Menšího přenesen ke kostelu sv. Vojtěcha Většího také na Novém Městě, kde jej může i dnes nalézt zazděný ve zdi mezi farou a školou.

Dne 14. února 1625 vyšel císařský patent, kterým bylo královským městům odebráno patronátní právo a odevzdáno pražskému arcibiskupovi. Až v roce 1668 bylo toto právo kolínským vráceno a ti tak znovu mohli dosazovat faráře.

Po odchodu Jana Glodomasta zůstalo místo faráře uprázdňeno. Absenci katolického duchovního alespoň částečně nahradil příchod

dvou misionářů z jezuitského řádu. Jedním z nich byl známý kněz, spisovatel a teolog Albrecht Chanovský z Dlouhé Vsi.

Nového faráře se Kolín dočkal až v roce 1626. Na Hromnice toho roku byl do úřadu děkana uveden P. Martin Ignacius Vodný, cisterciák ze sedleckého kláštera u Kutné Hory, rodák z Uherského Hradiště. O tehdejší všeobecném nedostatku katolických kněží svědčí i skutečnost, že P. Vodnému (a poté i jeho nástupcům) byla svěřena duchovní správa nejen v kolínské farnosti, ale i křečhořské, novoveské, ovčárecké a starokolínské. Teprve v roce 1682 došlo k obnově starokolínské farnosti, k níž patřily jako filiální i kostely v Nové Vsi, Ovčárech a Křečhoři. O materiální zajištění kolínského děkana se měl starat zámecký hejtman – nezapomínejme, že město v té době bylo zbaveno nejen patronátního práva, ale i veškerého majetku. Hejtman Jan Václav Gryzl byl však v plnění svých povinností vůči faráři poněkud liknavý a P. Vodný tak byl nucen řešit situaci po svém. Vyžadoval od svých farníků vyšší platby za církevní úkony, což samozřejmě vzbudilo mezi lidmi nelibost. Nezůstalo jen u stížností, někteří snoubenci se raději nechávali oddávat jinde, než aby platili vysoké taxy doma v Kolíně. Došlo to tak daleko, že 19. července 1626, když se děkan Vodný dozvěděl hned o dvou svatbách, které se konaly toho dne a které on neoddával, požádal konšely o uvěznění svatebčanů. Ti mu byli nuceni vyhovět a pak následoval kolotoč vzájemných žádostí – konšelé prosili děkana o shovívavější přístup k farníkům, děkan namítal nedostatek prostředků na své zaopatření a žádal konšely, aby udělali mezi lidmi sbírku na tyto účely, ti zase argumentovali všeobecnou chudobou sousedů a odkazovali děkana na zámeckého hejtmana, který drží bývalý městský majetek a je přece povinen se starat o potřeby duchovního...

V době příchodu P. Vodného byli v Kolíně jen tři katoličtí sousedé. Rekatolizace postupovala jen pomalu, ale už v roce 1626 nemálo z kolínských měšťanů vyznalo víru pod jednou a dostalo o tom potvrzení od pana děkana. Vše urychlil císařský patent z jara roku 1628, který vypovídal ze země ty, kteří by se nechtěli srovnat ve víře se svým panovníkem. I v Kolíně bylo nemálo těch, kteří dali přednost svému starému vyznání a odešli do exilu. Ostatním kolínským měšťanům, i na přímluvu pražského arcibiskupa kardinála Harracha, v březnu 1628 potvrdil císař Ferdinand II. jejich staré svobody a výsady. Dne 15. května 1628 byla v chrámu sv. Bartoloměje před celou shromážděnou obcí

čtena konfirmace městských privilegií a ohlášeno vrácení zabavených městských statků a důchodů. Děkan Martin Ignacius Vodný poté konal slavné služby Boží se zpěvem Te Deum. Po navrácení zabaveného majetku bylo městem vyměřeno faráři stejné zaopatření, jaké měli jeho nekatoličtí předchůdci. To však neznamenal konec vzájemných sporů, spíše naopak. Vše vyvrcholilo na jaře roku 1630, kdy si kolínští na svého faráře stěžovali u kutnohorského arciděkana, přičemž mimo jiné uvedli, že pokud se pan děkan nemůže spokojit se stávajícím zabezpečením, aby si raději hledal štěstí jinde. P. Vodný vzal konšely za slovo a 9. dubna 1630 odešel z Kolína na děkanství do Kostelce nad Černými lesy. Ani tam však nepobyl dlouho, jen do roku 1631, potom o něm slyšíme ještě ve Skutči na Chrudimsku nebo ve Slavkově na Brněnsku.

Pokračování příště.

Martin Křídlo

LITURGIE

Seriál: Křest malého dítěte

(2) Otázky před kostelem

Kde začíná křestní bohoslužba? V kostele by to být nemělo.

Křtiny mají začínat před kostelem nebo v zádveří kostela nebo v předsíni. To proto, že křest je největším životním krokem a je třeba dítě na tomto kroku přes kostelní práh doprovodit. V úvodu bohoslužby se kněz dotazuje nejprve rodičů na jméno dítěte. To proto, že jméno vyjadřuje identitu člověka a rodiče spoluurčují, kým bude jejich potomek. A protože to má být křesťan nebo křesťanka, je třeba, aby jméno bylo křesťanské. Základním kritériem pro výběr jména by tedy neměla být ani líbivost zvuku, ani jména kmotrů nebo prarodičů, ale životní příběh světce, kterého pro dítě chceme jako svatého patrona a ochránce.

Další otázka, která zazní před kostelem, je, zda jsou rodiče připraveni vychovat dítě ve víře. Je důležitá, protože kdyby rodiče nemohli dát

kladnou odpověď, bylo by lepší křest odložit. Křesťanské výchově se také věnuje příprava na křest. Poslední otázka před kostelem směřuje na kmotry, zda jsou připraveni pomáhat rodičům v jejich úkolu. To dnes neznamená, zastoupit je v případě úmrtí, ale spíše pomoci s výchovou ke křesťanství. Může se jednat o každodenní modlitbu, společné slavení výročí křtu, povzbuzení v životě a rozhovory v potížích.

Celý tento úvod končí tím, že ten kdo bude křtít, rodiče a kmotři udělají dítěti křížek na čele. Je to znamení Krista, gesto přijetí do církve a poznávací znak křesťanů, k nimž začíná patřit také tento malý človíček.

P. Radek Tichý

Zdroj: www.liturgie.cz/video/a/krest-maleho-ditete

Video: <https://youtu.be/yZiNqLViTvw>

Pro časopis Bartoloměj přepsal Martin Prokop

OKÉNKO DO FARNÍ CHARITY

Milí přátelé kolínské charity,

nejprve bych vás rád informoval, a hlavně pozval, na Dětský letní tábor Chotěborky 2026. Tábor pořádá naše Středisko sv. Gotharda v Českém Brodě. Tábor se koná i pod záštitou českobrodské farnosti a proběhne od neděle 19. do soboty 25. července 2026 v Chotěborkách, a to se zázemím na místní faře a její krásné zahradě. Na tábor se mohou přihlásit děti (nejen z českobrodské farnosti) od 7 do 15 let (starší děti/mládež mohou jet po domluvě jako pomocníci). Veškeré podrobnosti a přihlášky naleznete na webových stránkách českobrodské farnosti. Na závěr článku přikládám první stránku letáku. Srdečně zveme na oficiální požehnání našeho střediska, které se uskuteční 17. 5. – v 9:30 mše v kostele sv. Gotharda a následně posezení a program v místní Oranžové zahradě (v areálu místní fary).

Co se týče aktivit charity za poslední měsíc, tak pomalu finišuje oprava oken v Centru Kohoutek, za což jsme moc rádi. S tím byla spojená i zásadní debordelizace, ostatně jako při každých stavebních činnostech. Avšak větší výzvou je pro nás rekonstrukce Kutnohorské ulice – dovoluji se připomenout s prosbou z minulého článku – pokud byste měli na dlouhodobou zápůjčku dvoukolák s vnitřním rozměrem 90 x 60 cm, budeme moc rádi.

Předběžně informuji, že 25. dubna se uskuteční Sběrka potravin, které se pravidelně účastníme. Ještě nevíme, v jakém budeme obchodu, prosím sledujte náš Facebook.

V krátkosti za mne – spolu s panem ředitelem Arcidiecézní charity Praha jsme navštívili charitní projekty v Indii – funguje zde jak Adoptce na dálku, tak podporujeme projekty v rámci několika biskupství. Zde jsou tak našimi partnery právě místní biskupové. Návštěva byla velmi intenzivní; naše projekty jsou v oblastech – Karwar, Honnawar, Udupi, Gulbarga, Shimogga – ve státě Karnataka. Oproti naší minulé návštěvě jsme byli pod větším dohledem tajné policie (pokud přijede turista si pohladit krávu a hledat sebe sama, tak to nikoho nezajímá, ale pokud přijedou zástupci z katolické charity navštívit katolická biskupství, tak je situace odlišná). V tomto ohledu je Indie policejním státem, i v rámci výměny peněz, která trvá cca půl hodiny, musíte uvést své bydliště v Čechách, dát kopii pasu a podobně. Ale jsme rádi, že projekty fungují skvěle, v paměti mi asi navždy zůstane žehnání budovy nově postavené střední školy ve městě Shahapur, kde jsme i stříhali pásku. A s jistým úsměvem na rtech si budu pamatovat moment, kdy při příchodu na psychiatrické oddělení v Honnavarské nemocnici se k nám začali sbíhat pacienti s tím, že si nás vzpomínají z minulé návštěvy před rokem. Návrat domů proběhl v pořádku, ale s velkým štěstím jsme se stihli vrátit včas, neboť ani ne týden poté se rozběhla válka v Iránu. Kdybychom to nestihli, asi sedíme na letišti dodnes.

Přejeme vám krásné jaro,

Petr Zavřel

ŽIVOT VE FARNOSTI

Kalendář akcí v dubnu 2026

4. duben (sobota) – slavení Velikonoční vigilie.

5. duben (neděle) – Boží hod velikonoční.

5. duben (neděle) – město Kolín zve na tradiční velikonoční koncert v chrámu sv. Bartoloměje. Začátek je v 18 hod. Vystoupí Cantores Cantant a hosté.

18.–19. duben (sobota–neděle) – kurz přípravy snoubenců ve farním komunitním centru. Program v sobotu: 9:30–17:00 hod., v neděli: 14–17:30 hod.

25. duben (sobota) – uvedení nového pražského arcibiskupa Mons. Stanislava Příbyla do úřadu. Mše svatá v katedrále sv. Víta v Praze začne v 9:30 hod.

Další akce

16.–17. květen (sobota–neděle) – kurz přípravy snoubenců ve farním komunitním centru. Program v sobotu: 9:30–17:00 hod., v neděli: 14–17:30 hod.

29. květen (pátek) – Noc kostelů.

7. červen (neděle) – slavnost Prvního svatého přijímání. Mše svatá bude v 10 hod. v kostele sv. Bartoloměje.

Krátké zprávy

Všechny ranní mše svaté v Kolíně jsou v 8 hod. v chrámu sv. Bartoloměje. Polední mše svatá (pondělí, středa, čtvrtek) jsou v kostele Nejsvětější Trojice a také večerní mše v pátek, v sobotu a v neděli. Vstup do kostela Nejsvětější Trojice je přes Komenského park.

Postní duchovní obnova pro ženy „Biblické ženy, aneb být sama sebou“ pod vedením Mgr. Kataríny Dubělkové z Centra pro rodinu a sociální péči z. s. proběhla v sobotu 21. března.

Postní duchovní obnova farnosti s otcem Radkem Tichým, rektorem kněžského semináře v Praze se uskutečnila v pátek 20. března ve farním komunitním centru.

Staňte se součástí unikátního duchovního a poutního prostoru na kopci Vinice a postavte s námi křížovou cestu pro Kolín. Veškeré podrobnosti naleznete na stránkách farnosti: <https://www.farnostkolin.cz/krizova-cesta-na-vinici/>

Začalo přihlašování na Celostátní setkání mládeže 2026 v Ostravě. Srdečně zveme všechny mladé, aby se přidali k výpravě mládeže z naší farnosti. Budeme mít příležitost k blízkému setkání s Bohem a se spoustou mladých lidí z celé země, zažít povzbuzení ve víře a také se něco nové naučit. Kontaktní osoba: Peter Čech ml., spolco.kolin@gmail.com, tel.: 608 567 934. Podrobné informace naleznete na Instagramu ([csm_ostrava](#)), facebooku ([celostatnisetkanimladeze](#)), či webu <https://celostatnisetkanimladeze.cz>

Eucharistická adorace se koná vždy v pondělí, středu a čtvrtek od 11 hod. v kostele Nejsvětější Trojice v Kolíně.

Modlitby otců se konají každé první pondělí v měsíci v 19 hodin ve farním komunitním centru.

Modlitby chvál probíhají každý čtvrtek od 19 hod. ve farním komunitním centru.

Také v tomto roce pokračujeme v projektu adopce na dálku. Podpoříme vzdělávání celkem šesti dětí, s jejichž příběhy jsme vás na stránkách Bartoloměje seznámili právě před rokem. Příspěvky můžete přinášet na obvyklá místa hotově anebo poslat na účet farnosti 3252369369/0800, variabilní symbol: 1211638, poznámka: adopce.

Křížová cesta Na vinici: Společné putování kolínské farnosti

V neděli 22. března 2026, na pátou neděli postní, se kolínská farní rodina opět vydala na cestu k nejvyššímu přírodnímu bodu v katastru našeho města. Viniční kopec se tak i letos stal místem společné pobožnosti křížové cesty.

Místo, kde se rovina zvedá

V našem rovinnatém Polabí je Viniční kopec vzácným bodem – právě zde se rovina začíná mírně zvedat v první pahorky a lesy. Od roku 2017 sem s křížem putujeme každoročně. V průběhu let jsme vyzkoušeli různé trasy; letos jsme, stejně jako loni, zvolili polní cestu ze sendražické strany.

Foto: M. Prokop

Výhledy do dálky

Příznivé počasí nám letos dopřálo krásný zážitek. Viditelnost byla natolik dobrá, že nám dovolila uvidět i vzdálenou Sněžku, která má stále ještě bílou sněhovou čepici. Pohled z vrcholu na okolní kopečky v tu chvíli vyvolával dojem, že se nacházíme v mnohem kopcovitější krajině, než na jakou jsme v Kolíně zvyklí.

Společenství v pohybu

Velkou radostí byla letošní účast. Sešel se hezký počet farníků všech generací – od starších až po rodiny s mnoha dětmi. Velké poděkování za účast a pomoc patří také skautům z 84. skupiny.

Foto: M. Prokop

Záměr vybudování křížové cesty

Naším přáním je vybudovat na tomto místě stálou křížovou cestu. Poutní cesta Na vinici přirozeně propojuje polabskou rovinu s krajinou, která nás učí dívat se o něco výše. Chceme, aby čtrnáct zastavení trvale sloužilo k rozjímání všem, kteří sem zavítají.

Děkujeme všem za společné odpoledne a budeme vděčni za jakoukoli podporu tohoto záměru.

Jak můžete pomoci?

Vybudování čtrnácti zastavení křížové cesty můžete podpořit prostřednictvím sbírky na portálu Znesnáze21:

<https://www.znesnaze21.cz/sbirka/vratme-zivot-na-vinici-poutni-cesta-pro-kolin>

PŘÍBĚHY Z HISTORIE VELTRUBSKÉ FARNOSTI

Povídání o veltrubském sedlákovi

Dům čp. 3 ve Velkých Veltrubech sloužil jako fara necelých 34 let a posledních 10 let v něm bydlel P. Vobořil. Dům byl vlhký a studený a poznamenal zdraví všech, kdo v něm žili. Mnohem více problémů pro obyvatele této fary ale přinesl selský rod, jehož statek s farou sousedil. Jeho majitel Josef se opíjel tak, že se upil k smrti. Před svou smrtí napsal poslední vůli, ve které rozdělil majetek mezi svou ženu a své dva syny, svému bratru Václavovi neodkázal nic. První syn Josef byl nemanželský, druhého syna Vojtěcha měl se svou ženou. Protože ani jeden syn nebyl plnoletý, vycítil bratr Václav příležitost a vzal si vdovu po Josefovi za ženu. Nejdříve se zaměřil na podíl nemanželského syna Josefa. Nějakou dobu Josefa opíjel (Josef měl alkohol rád) a ten v opilosti provedl několik výtržností, bratr Václav ho u soudu prohlásil za opilce a prostopášníka, nechal ho zbavit svéprávnosti a tak získal jeho podíl. Potom se soustředil na Vojtěcha, který mezitím téměř dospěl. Nejdřív jako jeho poručník přeměnil jeho podíl na 1500 zlatých, potom prohlásil Josefa za pořádného a svéprávného, několikrát ho opil a slíbil mu, že ho ožení, a Josef mu v opilosti prodal chalupu č. 24 a pole a tak přišel i o majetek, který měl po matce. Do té chalupy ale Václav neoženil Josefa, ale Vojtěcha. Dědeček Josefa byl za působení P. Cvrčka kostelníkem a dostal do užívání jedno zádušní pole. Než P. Cvrček zemřel, žádal ho, aby pole vrátil, ale on, vědom si, že P. Cvrček je již velmi nemocen, podvodem si nechal přepsat pole na sebe. Bývalé zádušní pole koupil Václav a dal ho Vojtěchovi. Vojtěch věděl, že měl původně zdědit statek s domem č. 2, ale proti tomuto podvodu se nedokázal bránit, ani se smířit s tím, že byl podveden a začal se opíjet. Aby měl na pití, prodal půlku bývalého zádušního pole, s tím, že na druhé polovině postaví hospodu. Žena Vojtěcha přišla za P. Vobořilem a prosila ho, aby prodanou část pro ni odkoupil zpět. P. Vobořil souhlasil s tím, že část pole, která sousedí s kostelním pozemkem od ní odkoupí pro záduší. Nechtěl, aby za kostelem vyrostla hospoda. Vše proběhlo, jak se dohodli, ale když se Vojtěch dozvěděl, co jeho žena udělala, opil se a doma zmlátil a zkopal svoji ženu tak, že upadla do bezvědomí. Protože se ale

začal obávat, že bude souzen pro ublížení na zdraví, ujel do Ameriky a nikdy se nevrátil.

Václav doufal, že mu další majetek spadne do klína, ale spletl se. Sice roznosl po vsi pomluvu na P. Vobořila, že okradl manželku Vojtěcha, podal i nějaké udání a P. Vobořil musel jezdit jako svědek do Kolína, ale vše bylo uznáno právně nezávadné. Přestože Václav spor prohrál a P. Vobořil zaplatil za opětné odkoupení zádušního pole 300 zlatých, neváhal, počkal si na něho u kostela a začal mu nadávat, že okradl Vojtěchovu ženu a začal ho urážet. Když se P. Vobořil nenechal vyprovokovat a připomněl mu co všechno prováděl jeho předchůdcům on, i jeho otec a když pochopil, že se ho tenhle kněz nezalekne odešel a „cestou si nespokojeně bručel“.

Po této události zapsal P. Vobořil druhé hodnocení veltrubských farníků, které zní:

„Lid zde ve Veltrubech byl jako koudel vznětlivý, prospěchářský, domýšlivý, nenechavý, má-li kdo o hroudu více než druhý, dává to na sobě znáti mnohdy i slovy: víš-li s kým mluvíš? Ke knězi je nedůvěřivý a vše mu závidící. Kněz by každému sloužil zadarmo, ale potřebuje-li on od někoho co, by hodně platil.“

Hodnocení v podobném duchu pokračuje i dále, a když se s tímto hodnocením svěřil domkaři Josefu Holanovi, ten mu odpověděl:

„Pane faráři, zde jsou lidé jako malé děti, které když vidí perníkového panáka, všechny ho chtějí mít, všechny se o něj perou, a když si s ním pohrály a ho olízaly, odhodí ho. Tak je to s knězem. Dnes toho chceme, zítra, když to nejde dle nich, pryč s ním a zase jiného.“

Josef Sixta

BOHOSLUŽBY O VELIKONOCÍCH 2026

Datum	Den	Hodina	Bohoslužba	Kostel
2. 4. 2026	Zelený čtvrtek	9:30 17:00 18:00 18:00	Missa chrismatis Mše sv. Mše sv. Mše sv.	Katedrála Praha Velim Veltruby Sv. Bartoloměj (Kolín)
3. 4. 2026	Velký pátek	14:00 15:00 16:30– 18:00	Křížová cesta Obřady Vel. Pátku Poklona u Božího hrobu	Sv. Bartoloměj (Kolín) Sv. Bartoloměj (Kolín)
4. 4. 2026	Bílá sobota (kromě vigilie)	8:00 8:30– 20.00	Ranní chvály Poklona u Božího hrobu	Sv. Bartoloměj (Kolín)
4. 4. 2026	Velikonoční vigilie	20:00	Obřady velikonoční vigilie	Sv. Bartoloměj (Kolín)
5. 4. 2026	Neděle Zmrtvýchvstání Páně	8:00 8:00 8:00 9:30 9:30 10:30 11:00 17:00 18:00	Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv.	Sv. Bartoloměj (Kolín) Velký Osek Velim Sv. Vít (Kolín-Zálabí) Pňov-Předhradí Nebovidy Veltruby Nová Ves Nejsv. Trojice (Kolín)
6. 4. 2026	Velikonoční pondělí	8:00 8:00 9:30 11:00 11:00	Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv. Mše sv.	Sv. Bartoloměj (Kolín) Velim Sv. Vít (Kolín-Zálabí) Starý Kolín Ovčáry

Sv. zpověď – ve Svatém týdnu v pondělí, úterý a středu půl hodinu před mší sv. a také v průběhu mše (Nejsv. Trojice). Na Velký pátek od 14 do 15 hod., na Bílou sobotu od 10 do 12 hod. a od 15 do 17 hod. (sv. Bartoloměj).

SLOVNÍK KŘEŠŤANSTVÍ

V tomto čísle budeme pokračovat v popisu textilií a ošacení.

mitra – Lat. infula, „stužka“, „páska“. Původně pokrývka hlavy běžná u asijských národů. V církevní terminologii se pak stala liturgickou pokrývkou hlavy, náležející podle práva tomu, kdo má hodnost biskupa. Emblematicky je uváděna ve spojitost s velekněžstvím Áronovým, s rohy Mojžíše nebo se dvěma Knihami zákonů v Bibli. Představuje helmici spásy a její dva hroty pak značí SZ a NZ. Mitru nosí právem svého úřadu papež, kardinál, patriarcha, (arci)biskup; někdy se poskytuje jako výsada také opatům, prelátům a kanovníkům (tj. infulovaným prelátům); ti ji smějí používat s určitými omezeními. První spolehlivé doklady používání mitry jsou z 11. století.

Tvarově byla mitra zpočátku kuželovitou přilbou. Ze dvou volných konců pruhu látky, který lemoval čelo, se vyvinuly obě stuhy (vittae, fanony, fimbrie), které ještě dnes splývají vzadu po ramenou. Ve 12. století se mitra uvnitř prohnula, čímž se vždy nad pravým a nad levým spánkem vytvořil výčnělek. Současně bylo oddělující prohloubení zdůrazněno zepředu dozadu jdoucím ozdobným proužkem. Oba výstupky pak byly posunuty o délku čtvrtkruhu a vytvořila se z nich dvě vyztužení ve tvaru rohů (cornua); prostřední ozdobný proužek, který zůstal na svém místě, se tím dostal na rohy. Konečně v baroku se rohy neproporčně na způsob věží zvýšily, čímž ztratila mitra úplně charakter přilby.

Tradičně bývá rozlišována: mitra drahocenná (preciosa; též ornata): ta je ze zlaté nebo stříbrné látky a navíc ozdobena vyšíváním, drahokamy; auriphrygiata: ta je z bílého hedvábí, lemovaná zlatem, bez jakékoliv jiné ozdoby; mitra jednoduchá (simplex): ta je z bílého damašku nebo plátna s fialovými třásněmi na koncích fanonů. Dřívější rozlišování miter podle různého způsobu zdobení odpadlo, dnes se při každé bohoslužbě užívá jenom jedné mítry. Stále víc patrný je také návrat k normální výšce, odpovídající přilbě.

Pileolus – /pileus/ z lat. pileus, „klobouk“, „čepice“. Původně slavnostní mužská pokrývka hlavy, okrouhlá a bez střechy, u starých Římanů. Její

menší tvar, jen k pokrytí temene hlavy, sloužila od 14. stol. jako kněžská čepička (dříve k zakrytí tonsury). Nosí se pod biretem nebo pod mitrou. Její nasazení vyjadřuje úřední moc a autoritu; její sejmutí vyjadřuje úctu a pokoru (snímá se jen při mši svaté od preface až do skončení přijímání a před Nejsvětější svátostí – odtud název Soli Deo, nebo i „zuchetto“). Papež má pileolus bílý, kardinál červený (symbol pohotovosti prolít svou krev na obranu církve), biskup, prelát a infulovaný kanovník fialový, ostatní kněží černý, premonstráti mají bílý. ® čepička (kněžská).

solideo – /**pileolus**/ z lat. soli Deo, „samému Bohu“. Malá přiléhavá kulatá čepička, kterou nosí duchovní. Barva závisí na hierarchickém postavení: papež má bílé, kardinál purpurově červené, biskup červenofialové, opat v barvě svého řádu. Solideo se sundává jen při mši svaté (od preface do sv. přijímání) a před vystavenou Nejsvětější svátostí. ® čepička (kněžská).

tiara – Z lat. triregnum, „trojvládí“ (corona triregnum= „trojí království“). Původně vysoká homolovitá pokrývka hlavy babylónských a perských vládců. Později papežská třikoruna, tvořená vysokou bílou kuželovou mitrou se třemi nad sebou umístěnými zlatými otevřenými korunami; zakončena je na vrcholu říšským jablkem (od 17. stol.). Od 7. stol. začali nosit papežové kuželovitou čepici. Původně to byla vysoká bílá čepice ve tvaru homole, bez ozdob. První korunu přidal Alexander III. (+1180); druhou přidal Bonifác VIII. (+1303) a třetí přidal Klement V. (+1314). Tiára symbolizovala Nejsvětější Trojici (na některých obrazech je tiárou korunován Bůh Otec), trojí úřad papeže (učitelský, kněžský/pastýřský a královský) a trojí papežskou moc kněz, soudce, nejvyšší zákonodárce). Podle některých výkladů to byl ještě symbol trojího jazyka z Bible: hebrejštiny, řečtiny a latiny. Z tiáry vynikají dva pruhy (fimbrie), které volně spočívají na papežových zádech (od 13. stol.); jsou zpravidla bílé nebo zlaté. Papež byl korunován tiárou po své volbě. Od středověku měl většinou každý papež svoji tiáru. Některé tiáry se ztratily nebo byly zničeny během válek, plenění a různých bojů. Nová tiára byla zhotovena pouze pro některé papeže. Většina papežů použila tiáru svých předchůdců. Papež nosil tiáru při slavnostní příležitosti a také po cestě na bohoslužby a zpět. Po smrti papeže se tiára kladla na jeho katafalk. Poslední nosil tiáru Jan XXIII. Pavel VI. svou tiáru daroval; snad i proto se

Jan Pavel I. a Jan Pavel II. nedali korunovat, ale přijali jen pallium, jak bylo zvykem před korunovací. Od Urbana V. se tiára používala nad papežským erbem jako jeho součást (1362–2005), jako symbol papežské moci. Až Benedikt XVI. nedal tiáru do papežského znaku a nahradil ji biskupskou mitrou. Ta má ve znaku tradiční bílou barvu tiáry a je ozdobena třemi zlatými pásky ve tvaru trojitého kříže. Používání tiáry nebylo nikdy zrušeno. Ve Vatikánu je zachováno 20 papežských tiár.

závoj – Pokrývka hlavy z jemné látky. Ve starověku byl znakem vdané ženy, poté jej přijaly zasvěcené panny považované za nevěsty Kristovy. Závoj předávaný biskupem, se stal charakteristickým znakem řeholnice. Přijímání závoje („obláčka“) je obřad, při němž řeholnice–novicka vyznává veřejně svou víru.

Jan Vosáhlo

Bartoloměj – farní časopis. Vydává Římskokatolická farnost Kolín, Brandlova 25, Kolín.
Na vydání spolupracovali: Ján Halama, Martin Křídlo, Tomáš Pavla Jaroslav Pejša, Martin Prokop.
P. Ján Halama: tel.: 604 294 247, e-mail: farnost-kolin@volny.cz
• e-mail: farninoviny.kolin@gmail.com • web: www.farnostkolin.cz • FB: facebook.com/farnostkolin
Číslo účtu farnosti: 3252369369/0800, variabilní symbol pro dárce: 1211638 (dle evangelia sv. Lukáše 6,38) případně v poznámce uvést: *dar pro farnost* (nebo jiný účel).
Fotografie na titulní straně: F. Stráník